

Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor právneho predpisu: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej aj ako „MPSVR SR“ alebo „gestor“)

Názov právneho predpisu: Vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia (ďalej ako „vyhláška č. 508/2009 Z. z.“)

Lokalizácia: § 15 ods. 7

Účinnosť: 01.01.2014

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 183

Povinnosť preukazovať písomným dokladom odbornú spôsobilosť na obsluhu vyhradeného technického zariadenia

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:

- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

Ex post hodnotenie vykonané k: 30. 6. 2025

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:

Predmetnou reguláciou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ďalej ako „BOZP“) s vyhradenými technickými zariadeniami (ďalej ako „VTZ“). Konkrétne ide o úpravu spôsobu preukazovania odbornej spôsobilosti fyzických osôb na vykonávanie činností na vybraných technických zariadeniach. Regulácia ustanovuje, že odborná spôsobilosť na tieto činnosti sa preukazuje písomným dokladom, ktorý vydáva revízny technik po zaškolení a overení odborných vedomostí danej osoby.

Táto legislatívna úprava bola prijatá ako súčasť širšieho systému ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci s cieľom zabezpečiť minimálnu odbornú spôsobilosť osôb obsluhujúcich vyhradené technické zariadenia, ktoré nie sú výslovne upravené v § 17 a § 18 vyhlášky č. 508/2009 Z. z. (napr. výťahy, pohyblivé schody, zvislé brány). Cieľom bolo zabezpečiť BOZP aj pre činnosti s nižším rizikom, ktoré však pri nesprávnej manipulácii môžu predstavovať ohrozenie. V praxi však často chýbajú kapacity na realizáciu týchto školení a ich vykonávanie je nejednotné, čo vedie k problémom s uplatniteľnosťou a vyvoláva neistotu medzi podnikateľmi aj kontrolnými orgánmi.

Cieľom tejto úpravy je zabezpečiť minimálnu úroveň bezpečnosti pri práci s vybranými technickými zariadeniami tým, že osoby, ktoré tieto zariadenia obsluhujú, budú disponovať základnými vedomosťami o ich bezpečnej prevádzke. Zároveň ide o jednoduchší spôsob preukazovania odbornej spôsobilosti v porovnaní s formálnym oprávnením vydávaným oprávnenou právnickou osobou.

Vyhláška č. 508/2009 Z. z. ukladá povinnosť preukazovať odbornú spôsobilosť aj pri činnostiach, ktoré podnikateľské subjekty vnímajú ako nízkorizikové (napr. ovládanie rolovacej brány či výťahu). Hoci ide o úkony s významným vplyvom pre BOZP, ich začlenenie medzi regulované činnosti vyžadujúce školenie revíznym technikom sa javí ako neprimerané. V praxi sa školenia neuskutočňujú, čo spôsobuje, že táto povinnosť je v podstate nevymáhateľná. Absencia školení spôsobuje nejasnosť a neistotu v súvislosti s dodržiavaním predpisov, čo môže viesť k administratívnej záťaži a zvýšeným nákladom.

9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)

Podľa § 15 ods. 7 odborná spôsobilosť na obsluhu VTZ určeného bezpečnostnotechnickými požiadavkami, ktoré nie je uvedené v § 17 ods. 1 a 2 a v § 18 ods. 1, sa preukazuje písomným dokladom, ktorý vyhotoví revízny technik po zaškolení a overení odborných vedomostí.

V aplikačnej praxi sa školenia súvisiace so spomínaným ustanovením nerealizujú, čím sa stáva ustanovenie nevymáhateľné (ide napr. o výťahy, pohyblivé schody, zvislé posuvné brány...). Predmetom ex post hodnotenia je posúdenie potreby dokladu o odbornej spôsobilosti pri obsluhu vymedzených technických zariadení.

9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:

Ex ante:

V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikované subjekty, pri ktorých sa predpokladalo, že ich bude regulácia ovplyvňovať.

Ex post:

Dotknutými subjektami sú podniky preukazujúce písomným dokladom odbornú spôsobilosť na obsluhu vyhradeného technického zariadenia. Pri odhade počtu dotknutých subjektov sme vychádzali z údajov za rok 2023 z počtu zamestnancov 2 771 900 a počtu zamestnávateľov 192 222, pričom nevieme určiť, koľko zamestnávateľov má na prevádzke predmetné technické zariadenia a je povinný svojich zamestnancov preškoliť na ich obsluhu.

9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST									EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo ustanovenia	Stručný a zrozumiteľný opis identifikovaného vplyvu na podnikateľské prostredie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu / regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Počet subjektov MSP v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
183.	Povinnosť preukazovať písomným dokladom odbornú spôsobilosť na obsluhu vyhradeného technického zariadenia	§ 15 ods. 7	01.01.2014	Podniky preukazujúce písomným dokladom odbornú spôsobilosť na obsluhu vyhradeného technického zariadenia	1	-	21 843,60	-	-	21 843,60

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, a teda neboli ani vypočítané vplyvy na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť spôsob vypočítania predpokladaných vplyvov na podnikateľské prostredie. Ex post náklady: Pri kalkulácii nákladov sa vychádzalo z údajov, ktoré nám poskytol jeden konkrétny podnikateľský subjekt VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a. s. (ďalej aj ako „VW“). V roku 2023 sa preškolilo 1 002 zamestnancov na obsluhu zvislých posuvných brán skupiny Bf. Vo VW v roku 2023 pracovalo 11 000 zamestnancov, z ktorých bolo zaškolených na VTZ 1 002 osôb. Pri kvantifikácii sme vychádzali z odhadu, že školenie a vystavenie dokumentu predstavuje 60 min. Ročne subjekt vykoná približne 100 školení pre približne 1000 zamestnancov. Celkové ročné náklady VW vyčíslil na 21 843,60 eur. Z dôvodu, že nie sú známe počty subjektov, ktoré realizujú predmetné školenia, nie je možné kvantifikovať vplyv na celé podnikateľské prostredie.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete): Počet zamestnávateľov a zamestnancov bol získaný zo Správy o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2023, ktorú spracovalo MPSVR SR. Link https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/analyticke-centrum/2024/sprava_sossr_2023_pub.pdf
Zdrojom početnosti sú interné štatistiky VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a. s.
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post):
V ex ante fáze analýza vplyvov nebola vypracovaná z dôvodu, že hodnotená regulácia bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Rozdiel medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) pre tento konkrétny podnikateľský subjekt vznikol vo výške 21 843,60 eur.
9.2.4 Dôvod vzniku nákladov nepredpokladaných v ex ante fáze:
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť náklady nepredpokladané v ex ante fáze.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektmi a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:

GESTOR PRAVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia:

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, sekcia práce, odbor ochrany práce

PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:

Cielené konzultácie:

Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):

Asociácia priemyselných zväzov a dopravy,
(ďalej ako „APZD“), IČO 50027514

Slovenská asociácia palivového priemyslu
a obchodu (ďalej aj ako „SAPPO“)

IČO 30808499

Tate & Lyle Boleraz, s. r. o.

IČO 31411011

VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a. s., IČO
35757442

Zúčastnené subjekty:

Áno ☐ Nie ☒

Áno ☒ Nie ☐

Áno ☒ Nie ☐

Áno ☒ Nie ☐

Forma a termín vykonania konzultácií:

Oslovené subjekty:

SAPPO

Tate & Lyle Boleraz, s.
r. o.

VW

Forma:

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

Dátum vykonania:

14.05.2025

14.05.2025

14.05.2025

Verejné konzultácie:

Trvanie verejných konzultácií: od 27.03.2025 do 09.04.2025.

Forma a termín vykonania konzultácií:

Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty.

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácii:

- vznesené pripomienky proti zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Zástupcovia spoločnosti Tate & Lyle Boleraz, s. r. o. poukázali na skutočnosť, že predmetná právna úprava sa v praxi uplatňuje predovšetkým v prostredí priemyselných a logistických prevádzok – napríklad pri obsluhu výtáhov, rolovacích brán alebo pohyblivých schodov. Nevzťahuje sa na bežné obyvateľstvo, ktoré využíva rovnaké zariadenia v bytových domoch alebo verejných budovách, pričom sa od nich nevyžaduje žiadne odborné školenie ani overenie spôsobilosti. Aplikačná prax však poukazuje na viaceré nedostatky. Školenia sa často nevykonávajú vôbec alebo len formálne bez reálneho preverenia vedomostí. Revízni technici, ktorí majú byť zodpovední za zaškolenie, mnohokrát takéto školenia nevykonávajú, rovnako chýba jednotná metodika a určitý kontrolný mechanizmus, pokiaľ má mať táto regulácia aj praktický význam.

Podľa skúseností podnikateľov je požiadavka na osobitné školenie a overenie odborných vedomostí pri obsluhu niektorých technických zariadení (napr. osobné výtahy, rolovacie brány) v praxi nefunkčná a neprimeraná. Pri snahe splniť túto požiadavku oslovili firmy dodávateľov výtáhov a ich revíznych technikov s cieľom zabezpečiť školenie. Odborníci reagovali prevažne s prekvapením – s takouto požiadavkou sa doposiaľ nestretli a školenia tohto druhu zvyčajne neposkytujú. Po náročnom dohadovaní sa školenie síce podarilo zrealizovať, no samotný priebeh bol formálny a neefektívny – trval len niekoľko minút a spočíval v základnom vysvetlení ovládania výtahu. Zamestnanci podľa ich výpovedí nezískali žiadne nové či prínosné informácie, pričom samotná činnosť je porovnateľná s bežnou domácou praxou (napr. používanie výtahu alebo rolovacej garážovej brány). Podnikateľské subjekty preto považujú túto povinnosť za nadbytočnú a neúčelnú. Vnímajú ju ako administratívnu záťaž bez reálneho dopadu na bezpečnosť práce, pričom by plne postačovalo pokryť takéto činnosti v rámci interného školenia BOZP.

Predmetná regulácia vytvára nevyvážený stav, v ktorom je právna povinnosť ťažko vymáhateľná, v praxi často ignorovaná a zároveň spôsobuje neprimerané náklady pri povinných školeniach prakticky každého nového zamestnanca napr. v logistike, a to najmä v malých a stredných podnikoch. Z tohto dôvodu sa otvára otázka primeranosti a účinnosti tohto ustanovenia v jeho súčasnej podobe.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plneniu cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Gestor vo svojom vyjadrení uviedol, že príslušná právna úprava bola vydaná za účelom implementácie komplexného systému BOZP v súlade s právom Európskej únie, medzinárodnými štandardmi a potrebami národnej praxe. Ustanovenie § 15 ods. 7 vyhlášky č. 508/2009 Z. z. vzniklo ako nástroj zabezpečenia minimálnej odbornej spôsobilosti osôb, ktoré obsluhujú vyhradené technické zariadenia, pričom ide najmä o prípady, ktoré nie sú upravené explicitne v § 17 alebo § 18 technickej vyhlášky. Účelom je zabezpečiť, aby tieto osoby mali základné vedomosti o bezpečnej obsluhu, a tým sa predišlo úrazom alebo nehodám.

Z pohľadu ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci je podľa gestora cieľ regulácie naplnený, pretože v prostredí, kde sa pravidlá aplikujú v súlade s vyhláškou č. 508/2009 Z. z., je zabezpečené minimálne odborné zaškolenie, ktoré overí revízny technik. V dôsledku toho dochádza k zníženiu rizika nesprávneho zaobchádzania so zariadeniami, ktoré by mohlo mať vážne následky.

Primárny cieľ regulácie, zabezpečenie odbornej spôsobilosti osôb obsluhujúcich technicky náročné alebo bezpečnostne rizikové zariadenia, je dosahovaný najmä vo veľkých podnikoch, kde existujú formalizované systémy BOZP. Problematickejšia je implementácia v menších firmách. Práve tento

rozdiel však poukazuje na potrebu dôslednejšej kontroly, nie nevyhnutne na zníženie regulačných požiadaviek.

Podľa vyjadrenia gestora Smernica Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci článok 1 odsek 3 jasne stanovuje, že nie je možné znížiť už dosiahnutú úroveň bezpečnosti. Ak by sa vynechalo oboznamovanie zo strany revízneho technika, porušila by sa smernica, čo by znamenalo zníženie existujúceho bezpečnostného štandardu, čo nie je prípustné.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

Zástupcovia podnikateľov v žiadnom prípade nerozporujú potrebu komplexného systému zabezpečovania BOZP, ktorý je kľúčový pri ochrane a zdravia zamestnancov, avšak dlhodobo poukazujú na neprimeranú a v praxi nevykonávanú požiadavku, ktorá vyplýva z technickej vyhlášky, konkrétne z § 15 ods. 7. Ustanovenie vyžaduje, aby obsluha vyhradených technických zariadení, ktoré nespádajú pod špecificky definované kategórie v § 17 a § 18, bola zaškolená a aby odborné vedomosti boli overené revíznym technikom, ktorý následne vydá písomný doklad o odbornej spôsobilosti.

V praxi však táto regulácia vykazuje viacero problémov, napríklad školenia sa systematicky nevykonávajú, a to najmä pre zariadenia, ktoré sú jednoduché na obsluhu (napr. osobné výtahy, rolovacie brány, pohyblivé schody). Revízni technici školenia neponúkajú, zamestnávateľia ich neobjednávajú a úrady ich nevymáhajú. Ustanovenie tak v skutočnosti nie je vymożiteľné, čo znižuje jeho efekt a zároveň vytvára formálny nesúlads s praxou. Navyše zamestnávateľia už dnes majú zákonnú povinnosť v rámci BOZP oboznámiť zamestnancov s pracovnými prostriedkami a zariadeniami, ktoré používajú. Požadavka na ďalšie externé formálne školenie na jednoduché zariadenia je v tomto kontexte nadbytočná.

VOLKSWAGEN SLOVAKIA, a. s., navrhuje alternatívne riešenie, ktoré vychádza z prístupu primeraného hodnotenia rizika. Upozorňuje, že aj keď je dôležité zabezpečiť kontrolu zariadení, treba zohľadniť mieru rizika, ktorú dané zariadenie predstavuje. V prípadoch, kde ide o nízku mieru rizika – ako napríklad pri výtahoch alebo zvislých posuvných bránach – považuje za neefektívne a zbytočné, aby kontrolu vykonával revízny technik, čo je spojené s dodatočnými nákladmi. Podľa ich návrhu je postačujúce, ak je zamestnanec riadne oboznámený s návodom na používanie daného zariadenia, čo by malo byť dostatočné na vykonanie bežnej kontroly. Tento prístup je vnímaný ako racionálne a nákladovo efektívne riešenie v rámci podnikateľského prostredia.

Podľa názoru SAPPO je praktickejšie, aby si zamestnávateľ vybral svojho pracovníka, ktorý bol zaškolený revíznym technikom a ten následne poskytol potrebné informácie a školenia ostatným zamestnancom. Tento prístup by znížil finančnú náročnosť, zároveň však zabezpečil, že pracovníci budú riadne oboznámení s konkrétnym zariadením a jeho bezpečnou obsluhou.

Zástupcovia podnikateľov sa čiastočne stotožňujú s cieľom regulácie, avšak navrhujú upraviť znenie § 15 ods. 7 technickej vyhlášky tak, aby školenie a overenie odborných vedomostí mohlo byť realizované priamo zamestnávateľom ako súčasť periodického školenia BOZP, najmä v prípadoch jednoduchých technických zariadení, ktorých obsluha si nevyžaduje špecifickú technickú odbornosť (napr. výtahy, zvislé brány, rolovacie mreže a podobne.).

9.3.5 Vyjadrenie gestora k návrhom na zmeny aplikačnej praxe:

Z pohľadu gestora je kľúčový prístup zamestnávateľa k bezpečnosti zariadenia. V prípade zariadení, kde pri nesprávnej manipulácii môže dôjsť k úrazu, je povinnosťou podnikateľa – resp. právnickej osoby – zabrániť používaniu takýchto zariadení nepovolanými osobami, aj keď ide „len“ o výtah alebo bránu. V prípade uvoľnenia podmienok bez jasne stanoveného rámca by mohlo dôjsť

k oslabeniu spôsobilosti osôb, čo by mohlo mať v niektorých prípadoch negatívny dopad na bezpečnosť.

MPSVR SR sa vyjadrilo, že oboznamovanie zo strany revízneho technika je nevyhnutné. Ďalej uviedlo, že nie je možné jednoznačne a explicitne určiť, ktoré vyhradené technické zariadenia vyžadujú túto formu oboznamovania a ktoré nie vzhľadom na veľké množstvo vyhlášok, smerníc a rôznorodosť technických zariadení. Zákon je podľa ich stanoviska potrebné vnímať komplexne s cieľom predchádzať poškodeniu zdravia. Gestor zároveň upozornil, že absencia oboznamovania zo strany revízneho technika by mohla viesť k zvýšeniu úrazovosti.

MPSVR SR počas konzultácie vyjadrilo názor, že si uvedomuje neaktuálnosť niektorých častí vyhlášky a potrebu jej aktualizácie vzhľadom na technický vývoj. Vzhľadom na rozsah a technickú náročnosť však nie je jej novela v súčasnosti zaradená do Plánu legislatívnych úloh vlády SR.

Gestor oceňuje, že zástupcovia podnikateľov nepopierajú význam bezpečnostných pravidiel, ale navrhujú zmenu formy ich realizácie. MPSVR SR je pripravené otvoriť odbornú diskusiu o úprave znenia § 15 ods. 7 technickej vyhlášky s cieľom reflektovať aplikačné problémy bez toho, aby bol ohrozený hlavný cieľ – ochrana zdravia a bezpečnosti pri práci. Navrhovaná alternatíva podnikateľov môže byť predmetom ďalšieho odborného posúdenia, pričom by sa malo zohľadniť:

- stanovenie jasných kritérií pre kategórie zariadení, ktoré by podliehali zjednodušenému režimu,
- zabezpečenie, aby aj v týchto prípadoch zamestnávateľ viedol dokumentáciu o zaškolení,
- kontrolný mechanizmus na strane inšpekcie práce.

Zo strany gestora sa nejedná o zrušenie povinnosti, ale o jej adaptáciu na podmienky praxe.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Predmetná regulácia bola prijatá ako súčasť komplexného systému ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci, so zámerom zabezpečiť minimálnu odbornú spôsobilosť osôb obsluhujúcich vyhradené technické zariadenia, ktoré nie sú osobitne upravené v § 17 a § 18 vyhlášky č. 508/2009 Z. z. Z pohľadu cieľov regulácie je toto opatrenie v súlade s požiadavkami práva Európskej únie, medzinárodnými štandardmi, ako aj národnými špecifikami v oblasti BOZP.

V praxi však implementácia tohto ustanovenia vykazuje rozdiely podľa veľkosti a charakteru podnikov. Kým vo väčších firmách s formalizovanými BOZP systémami je cieľ regulácie napĺňaný, v menších podnikoch sa ukazuje ako problematický najmä z dôvodu nízkej dostupnosti školení a praktickej nevykonalnosti požiadavky na vydanie písomného dokladu o spôsobilosti revíznym technikom. Vzniká tým nesúlad medzi požiadavkami právnej úpravy a reálnym stavom v aplikačnej praxi.

Zástupcovia podnikateľského sektora poukazujú na nadmernú administratívnu a prevádzkovú záťaž v prípadoch obsluhy jednoduchých technických zariadení, ako sú výťahy, rolovacie brány či pohyblivé schody. Gestor uviedol, že ustanovenie § 15 ods. 7 vyhlášky č. 508/2009 Z. z. technickej vyhlášky bolo zavedené s cieľom zabezpečiť minimálnu odbornú spôsobilosť obsluhy vyhradených technických zariadení, najmä mimo presne definovaných kategórií. Vo veľkých firmách sa regulácia uplatňuje efektívne, no v menších podnikoch je jej aplikácia problematická pre nedostatok dostupných školení a nevykonalnosť požiadavky v praxi.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Na základe predložených návrhov zástupcov podnikateľského sektora a vyjadrenia gestora k platnej právnej úprave možno konštatovať, že existuje priestor na úpravu aplikačnej praxe tak, aby bola efektívnejšia, vykonateľnejšia a zároveň neznižovala úroveň ochrany zdravia a bezpečnosti pri práci.

Alternatívne riešenie navrhované podnikateľským sektorom – umožniť, aby v prípade jednoduchých technických zariadení (napr. rolovacie brány, osobné výťahy, pohyblivé schody a pod.) odborné zaškolenie a overenie vedomostí realizoval zamestnávateľ v rámci periodického školenia BOZP – považuje spracovateľ za pragmatický a realizovateľný návrh. Tento prístup by zachoval cieľ regulácie, teda zabezpečenie minimálnej spôsobilosti obsluhy technických zariadení, a zároveň by odstránil administratívne a praktické bariéry, ktoré dnes bránia efektívnemu vykonávaniu tohto ustanovenia. Zároveň by sa tým odstránil formálny nesúlad medzi reguláciou a jej praktickým uplatňovaním v malých a stredných podnikoch, kde sa školenia často nevykonávajú pre ich nedostupnosť a nejasnú metodiku. Dôležité je však jasne definovať, pre ktoré typy zariadení by sa tento zjednodušený režim mohol uplatniť, a aké minimálne požiadavky musí zamestnávateľ splniť pri dokumentovaní odbornej spôsobilosti.

Gestor považuje revízneho technika za kľúčovú osobu pri školení zamestnancov na obsluhu vyhradených technických zariadení, pretože má potrebné odborné znalosti o konkrétnych zariadeniach a ich rizikách. Podľa gestora vedúci zamestnanec nemôže plnohodnotne nahradiť revízneho technika pri školení, čo by mohlo viesť k formálnemu prístupu a zníženiu bezpečnosti. Revízny technik, ktorý vykonáva odborné prehliadky a skúšky, pozná zariadenia aj ich nedostatky, a preto dokáže zabezpečiť kvalitné a efektívne zaškolenie so zameraním na prevenciu úrazov a ochranu zdravia.

Spracovateľ ex post hodnotenia oceňuje postoj gestora zaoberať sa v budúcnosti otázkou aktualizácie vyhlášky. Aj keď momentálne nie je zaradená do Plánu legislatívnych úloh vlády SR, vnímanie tejto témy, ako legislatívnej priority do budúcnosti hodnotíme pozitívne. Spracovateľ vníma potrebu odbornej revízie vyhlášky ako opodstatnenú, najmä s ohľadom na praktické podnety

z podnikateľského prostredia. Zároveň podporuje zámer gestora pristúpiť k tejto téme s dôrazom na odbornú prípravu a konzultácie so všetkými relevantnými partnermi.

Spracovateľ preto odporúča zvážiť legislatívnu alebo výkladovú úpravu § 15 ods. 7 vyhlášky č. 508/2009 Z. z. tak, aby reflektovala rozdielne podmienky v praxi a zohľadnila návrhy z podnikateľského prostredia bez narušenia účelu a zmyslu regulácie v oblasti BOZP.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:

- ☐ ponechať reguláciu ☒ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady
☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.4 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov/ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

Na základe vyššie uvedeného spracovateľ odporúča upraviť § 15 ods. 7 *Vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia* takým spôsobom, aby bola zachovaná bezpečnosť a ochrana zamestnancov na pracovisku pri práci s vybranými technickými zariadeniami a zároveň sa znížilo finančné a administratívne zaťaženie podnikateľského sektora. Spracovateľ ex post hodnotenia odporúča zvážiť zaradenie tejto problematiky do Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2026.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
Vyčíslené náklady predstavujú náklady jedného zamestnávateľa, navrhujeme zohľadniť viacero údajov, aby bolo možné lepšie určiť prípadnú potrebu zmeny regulácie, je potrebné zohľadniť fakt, že zamestnávateľ môže vykonávať toto oboznamovanie aj prostredníctvom interného zamestnanca – revízneho technika, taktiež fakt, že nie je určená presná forma a spôsob oboznamovania a je potrebné zohľadniť aj vedecko technický progres.
Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
Kategorizácia VTZ, na ktoré je potrebné oboznámenie zo strany revízneho technika, sa týka VTZ, s ktorými sa vykonáva pracovná činnosť, a je za ne zodpovedný prevádzkovateľ. VTZ zdvíhacie (osobný výtah na prepravu osôb) je určené pre verejnosť už pri samotnej výrobe daného zariadenia a je tak aj uvedené na trh. Návod na obsluhu sa nachádza v samotnom zdvíhacom zariadení a je dostatočne zrozumiteľný pre osoby (užívateľov), ktoré zariadenie môžu obsluhovať. Výrobok neslúži na pracovnú činnosť, ale na prepravu osôb, ktoré sú po oboznámení sa s návodom na obsluhu spôsobilé daný výrobok obsluhovať, tak ako je to aj pri iných výrobkoch určených pre osobné používanie. Nie je možné kategorizovať presne menovite všetky výrobky, ktoré do danej kategórie patria a prevádzkovateľ musí dodržiavať prevádzkyschopný stav v zmysle platnej legislatívy. Vyhláška 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia, jasne kategorizuje podrobnosti na zaistenie BOZP pri práci. Napr. v bytovom dome sa preprava osôb osobným výtahom za pracovnú činnosť nepovažuje. Domnievame sa, že priame kategorizovanie a rozdelenie VTZ je z hľadiska výrobkov nemožné a je nutnejšia všeobecnejšia formulácia, ktorá určuje dané rozdelenia podľa druhu výkonu a pod. Ďalej sme toho názoru, že ide o neporozumenie rozdelenia jednotlivých činností uvedených v predmetnej vyhláške zo strany predkladateľa pripomienky.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia